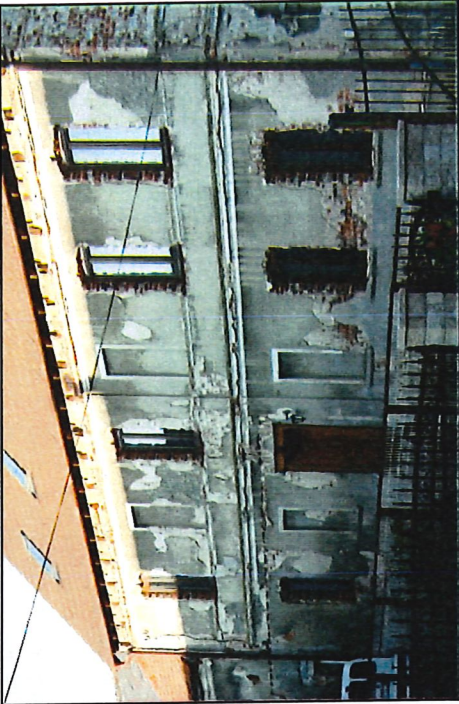
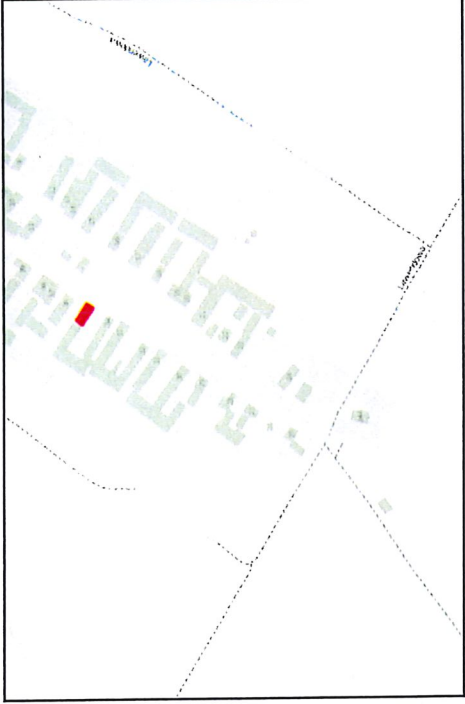


GEZ 27	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania ok. 1870 r.	4. Adres Czeska Wieś nr 35, dz. nr 511 5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka 6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym  		 	

1. Widok od pld.-wsch. 2. Widok od pld. 3. Widok od ptn.-wsch. 4. Lokalizacja.

WÓJT
Tymoteusz Drebschok

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 1b
w/oj. opolskiej

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorff*, a w 1417 r. jako *Bömischorff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzalów, właścicieli klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręgu administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano krużgół. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnicze i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek wzniesiony ok. 1870 r. w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej. Użytkowany szczytowo względem drogi, założony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny, nakryty dachem dwuspadowym z oknami dachowymi w połaciach. Murowany, otylkowany, z pokryciem z dachówki esówki w kolorze brązowym. Od strony pn.-zach. do budynku przylega nieco niższy obiekt gospodarczy. Elewacja pld.-zach. sześciosiowa, z otworem drzwiowym w osi trzeciej podkreślonym płytkim ryzalitem. Elewacja pld.-wsch. jednoosiowa. Elewacja pld.-wsch. w części przesłonięta przez roślinność, z otworem drzwiowym w parterze, w kondygnacji drugiej trójosiowa. Dekoracja architektoniczna elewacji podłużnych głównie w postaci gzymsów. W elewacji szczytowej bogatsza. Pomiędzy kondygnacjami pas ograniczony gzymsami, w polu którego trzy płyciny w osiach otworów okiennych. Otwory ujęte pilastrami podtrzymującymi proste belkowanie ponad którym trójkątne naczółki. Okna w dolnej części partii szczytowej oparte na gzymsie podokiennym. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Okna PCV dwudzielne, jednopoziomowe. Stolarka drzwiowa półtoraskrzydłowa, w konstrukcji płycinowo ramowej, z nadświetłem.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Pokrycie dachowe zostało wymienione przed laty na materiał ahistoryczny. Dach podwyższono, zmieniając proporcje budynku i kąt nachylenia połaci, w których zamontowano okna dachowe. Wody opadowe odprowadzane są z połaci poprzez rynny i rury spustowe wpięte do kanalizacji. Mury bez widocznych odchyleń czy spękań, w partiach dolnych ze śladami zawilgocenia. Tynki z znacznymi ubytkami, spękane i odparzone. Dekoracja architektoniczna częściowo zniszczona w trakcie wymiany pokrycia dachowego i podwyższania dachu, a także w trakcie wymiany stolarki okiennej, która pociągnęła za sobą nieznaczne powiększenie otworów. Stolarka okienna w całości wymieniona na ahistoryczną. Stolarka drzwiowa z widocznymi ubytkami malatur i degradacją drewna w partiach dolnych.

Postulaty:

- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- renowacja stolarki drzwiowej,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej formy dachu wraz z rodzajem pokrycia (dachówka ceramiczna karpówka); przywrócenia pierwotnej wielkości otworów z dopuszczeniem stosowania blend; wymiany tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego przy zachowaniu istniejącej i pod warunkiem odtworzenia zniszczonej dekoracji architektonicznej; wymiany okien na stolarkę w formach nawiązujących do historycznej.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.



11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków